

Sadržaj

Predgovor xxiii
O autorima xxxiii
Posebni savjeti za studente xxxv

Poglavlje 1 **UVOD U SOCIJALNU PSIHLOGIJU 2**

Što je socijalna psihologija? 6

Pokušajte!

Eksplisitne i implicitne vrijednosti 6
Alternativni pokušaji razumijevanja socijalnog utjecaja 8
 Narodna mudrost 8 Filozofija 9
Usporedba socijalne psihologije s drugim društvenim znanostima 10
Usporedba socijalne psihologije i psihologije ličnosti 11

Snaga socijalnog utjecaja 13

Pokušajte!

Podcjenjivanje snage socijalnog utjecaja 13
Socijalne situacije i ponašanje 13
Subjektivnost socijalne situacije 15
Kako nastaju konstrukcije: Čovjekovi osnovni motivi 17
Pristup koji polazi od samopoštovanja: Želja da o sebi imamo dobro mišljenje 18
 Opravdavanje prošlog ponašanja 19 Trpljenje i samoopravdavanje 19
Socijalno-kognitivni pristup: Potreba da budemo točni 21
 Socijalna spoznaja 21 Očekivanja o socijalnom svijetu 22
Ostali motivi 22

Socijalna psihologija i društveni problemi 23

Poglavlje 2 **METODOLOGIJA: Kako socijalni psiholozi provode istraživanja 26**

Socijalna psihologija: Empirijska znanost 29

Pokušajte!

Kviz iz socijalne psihologije 30
Postavljanje hipoteza i teorija 31

Inspiracija iz ranijih teorija i istraživanja 31

Hipoteze temeljene na osobnim opažanjima 31

Metoda opažanja: Opisivanje socijalnog ponašanja 32

Analiza arhivske građe 33

Pokušajte!

Analiza arhivske građe 35

Ograničenja metode opažanja 35

Korelacijski pristup: Predviđanje socijalnog ponašanja 36

Anketa 37

Ograničenja korelacijskog pristupa: Korelacija nije uzročno-posljedična veza 39

Ekperimentalni pristup: Odgovaranje na pitanja o uzrocima 41**Pokušajte!**

Kviz: Korelacija nije isto što i uzročnost 42

Nezavisne i zavisne varijable 43

Unutarnja valjanost eksperimenta 44

Vanjska valjanost eksperimenta 46

Mogućnost generalizacije na druge situacije 46

Mogućnost generalizacije na druge ljude 47 Replikacija 48

Međukulturalna istraživanja 49

Osnovna dilema socijalnog psihologa 50

Etička pitanja u socijalnoj psihologiji 51**Temeljna nasuprot primijenjenim istraživanjima 53****Poglavlje 3****SOCIJALNA SPOZNAJA: Kako razmišljamo o socijalnom svijetu 56****S automatskim pilotom: Površno razmišljanje 59**

Ljudi kao svakodnevni teoretičari: Automatsko mišljenje po shemama 59

Funkcija shema: Zašto ih imamo? 59

Sheme upravljaju pažnjom i pamćenjem 61

Koje sheme će se primijeniti? Dostupnost i udešenost 63

Sheme se mogu održati i nakon što su se pokazale netočnima 66

Ostvarivanje naših shema: Samoispunjavajuće proročanstvo 67

Pokušajte!

Izbjegavanje samoispunjavajućeg proročanstva 71

Kulturalne odrednice shema 71

Mentalne strategije i prečaci 73

Koliko nam lako padne na pamet? Heuristika dostupnosti 74

Koliko je A slično B? Heuristika reprezentativnosti 76

«Uzimanje zdravo za gotovo»: Heuristika pomaka s uporišta 77

Pokušajte!

Kviz rasuđivanja 81

Kontrolirana socijalna spoznaja: Ulaganje truda u razmišljanje 82

Automatsko vjerovanje, kontrolirana nevjerica 84

- Ironija u procesu potiskivanja misli 85
- Pokušajte!** Čudnovato njihalo 86
- Mijenjanje prošlosti u mislima: Zamišljanje što je moglo biti 87
- Prikaz socijalnog mišljenja 88**
- Unapređivanje ljudskog mišljenja 89**
- Poglavlje 4 SOCIJALNA PERCEPCIJA: Kako spoznajemo druge ljude 94**
- Neverbalno ponašanje 97**
- Pokušajte!** Upotreba glasa kao neverbalnog signala 98
- Pokazivanje emocija izrazom lica 99
- Čimbenici koji smanjuju točnost dekodiranja emocija 101
- Ostali kanali neverbalne komunikacije 103
- Neverbalna komunikacija putem više kanala 103
- Spolne razlike u neverbalnoj komunikaciji 106
- Implicitne teorije ličnosti: Popunjavanje praznina 107**
- Uloga kulture u implicitnim teorijama ličnosti 107
- Atribucija uzroka: Odgovaranje na pitanje «Zašto?» 109**
- Priroda atribucijskog procesa 110
- Model kovarijacije: Unutarnje nasuprot vanjskim atribucijama 111
- Pokušajte!** Slušajte ljude kako atribuiraju 111
- Osnovna atribucijska pogreška: Ljudi kao psiholozi ličnosti 113
- Uloga perceptivne istaknutosti u osnovnoj atribucijskoj pogrešci 115
- Proces atribuiranja u dva koraka 116
- Intuitivna vjerovanja o osnovnoj atribucijskoj pogrešci 117
- Razlika izvođač/opažać 119
- Revidirana perceptivna istaknutost 120
- Uloga dostupnosti informacije u razlici izvođač/opažać 122
- Atribucije u vlastitu korist 122
- Pokušajte!** Atribucije u vlastitu korist na sportskim stranicama 123
- Uloga kulture u atribucijskom procesu 126**
- Kultura i osnovna atribucijska pogreška 127
- Kultura i sukladno zaključivanje 129
- Kultura i ostale atribucijske pogreške 131
- Koliko su točne naše atribucije i dojmovi? 133**
- Zašto su naši dojmovi o drugima ponekad pogrešni? 134
- Zašto nam se naši dojmovi čine točnima? 135

Poglavlje 5 SAMOPOIMANJE: Kako spoznajemo sami sebe 138

Priroda pojma o sebi 140

Funkcije pojma o sebi 142

Kulturalne razlike u definiranju sebe 143

Pokušajte! Mjera nezavisnosti i međuzavisnosti 144

Spolne razlike u definiranju sebe 145

Spoznavanje sebe introspekcijom 146

Usmjeravanje na sebe: Teorija svijesti o sebi 148

Pokušajte! Mjera međuzavisnosti u odnosu 147

Pokušajte! Mjera privatne svijesti o sebi 150

Zaključivanje o uzrocima svojih osjećaja: Govorimo više nego što možemo znati 150

Posljedice introspektivnog zaključivanja o razlozima 153

Spoznavanje sebe opažanjem vlastitog ponašanja 154

Zaključivanje tko smo iz načina kako se ponašamo: Teorija samopercepcije 154

Intrinzična nasuprot ekstrinzičnoj motivaciji 155

Razumijevanje vlastitih emocija: Dvofaktorska teorija emocija 158

Nalaženje pogrešnog uzroka: Pogrešna atribucija uzbuđenja 161

Tumačenje socijalne okoline: Teorije emocija temeljene na kognitivnoj procjeni 162

Spoznavanje sebe opažanjem drugih ljudi 164

Spoznavanje sebe uspoređujući se s drugima 164

Upravljanje dojmovima: Cijeli svijet je pozornica 166

Poglavlje 6 SAMOOPRAVDAVANJE I POTREBA ZA OČUVANJEM SAMOPOŠTOVANJA 172

Potreba za opravdavanjem vlastitih postupaka 174

Teorija spoznajnog nesklada 174

Racionalno ponašanje nasuprot racionaliziranju 177

Odluke, odluke, odluke 178

Iskrivljavanje onoga što nam se sviđa i ne sviđa 178 Trajnost odluke 178

Niska lopta: Iluzija neopozivosti 179

Pokušajte! Opravdavanje odluka 179

Odluka da se ponašamo nemoralno 180 Kako nesklad utječe na osobne vrijednosti 181

Opravdavanje truda 182

Pokušajte! Opravdavanje postupaka 184

Psihologija nedovoljnog opravdanja 184

Zagovaranje suprotnih stavova	184	Zagovaranje suprotnih stavova i rasni odnosi	186
Licemjerje i prevencija AIDS-a	186	Nedovoljna kazna	188
Trajnost samouvjeravanja	190	Što podrazumijevamo pod «nedovoljnim opravdanjem»?	191
Ne samo nagrade i kazne	191		
Naknadno prebrojavanje dobrih i loših djela	192		
Ben Franklin efekt	192		
Pokušajte!		Dobra djela	193
		Kako počinjemo mrziti svoje žrtve	194
		Dokazi za motivacijsku pobuđenost	196
		Novi smjerovi u istraživanju samoopravedavanja	198
		Teorija neusklađenog pojma o sebi	198
		Teorija samodokazivanja	200
		Teorija održavanja vlastite vrijednosti	201
		Smanjenje nesklada	202
		Zašto je moguće da više pomažemo strancu nego prijatelju?	203
		Teorija samopotvrđivanja	204
		Samoopravedavanje nasuprot samoodržavanju: Uloga negativnih vjerovanja o sebi	206
		Samoprovjera nasuprot samouzdanju	207
		Smanjenje nesklada i kultura	208
		Kako izbjeći zamku racionalizacije	209
		Učenje iz vlastitih pogrešaka	209
		Revidirani slučaj Heaven's Gate	210

Poglavlje 7 **STAVOVI I PROMJENA STAVA: Djelovanje na misli i osjećaje** 214

Priroda i porijeklo stavova 217

Koje je porijeklo stavova? 218

Kognitivno zasnovani stavovi 218 Emocionalno zasnovani stavovi 218

Stavovi zasnovani na ponašanju 220

Snaga stava i pobudljivost 220

Pokušajte! Emocionalno-kognitivna osnova stavova 221

Promjena stava 222

Mijenjanje stavova mijenjanjem ponašanja: Revidirana teorija spoznajnog nesklada 222

Uvjeravajuća poruka i promjena stava 223

Središnji i periferni put uvjeravanja 225

Motivacija za usmjeravanje pažnje na argumente 225

Sposobnost usmjeravanja pažnje na argumente 228

Kako postići dugotrajnu promjenu stava 228

Pokušajte!

Potreba za spoznajom 229

Emocije i promjena stava 230

Emocionalni utjecaji na put uvjeravanja 230

Poruke izazivanja straha 231 Emocije kao heuristike 232

Emocije i različite vrste stavova 233 Kultura i različite vrste stavova 234

Kako razviti otpornost na promjenu stava 235

Očvršćivanje stava 235

Odupiranje pritisku vršnjaka 235

Kada uvjeravanje dovodi do suprotnog učinka: Teorija reaktivnosti 237

Kada stavovi omogućuju predviđanje ponašanja? 237

Predviđanje spontanijih ponašanja 238

Predviđanje namjernih ponašanja 239

Moć reklame 241

Što je u osnovi djelovanja reklama? 241

Subliminalno oglašavanje: Novi oblik kontrole uma? 243

Istina o subliminalnim reklamama 245

Laboratorijski dokazi za subliminalni utjecaj 245

Pokušajte!

Reklamiranje i kontrola uma 247

Moć reklame koja se svjesno opaža 247

Poglavlje 8 KONFORMIZAM: Promjena ponašanja 250**Konformizam: Kada i zašto 253****Informacijski socijalni utjecaj: Potreba da znamo što je «ispravno» 261**

Važnost točnosti 257

Kada informacijski konformizam odvede u pogrešnom smjeru 258

Kada će se ljudi konformirati informacijskom socijalnom utjecaju? 261

Kada je situacija nejasna 261 Kada je situacija krizna 261

Kada su drugi ljudi stručnjaci 261

Pokušajte!

Nezgode i informacijski socijalni utjecaj 262

Odupiranje informacijskom socijalnom utjecaju 262

Normativni socijalni utjecaj: Potreba da budemo prihvaćeni 263

Konformizam i društveno odobravanje: Aschova istraživanja procjene duljine linija 264

Novi pogled na važnost točnosti 267

Posljedice odupiranja normativnom socijalnom utjecaju 268

Pokušajte!

Otkrivanje normativnog socijalnog utjecaja kroz kršenje pravila 269

Normativni socijalni utjecaj u svakodnevnom životu 270

Socijalni utjecaj i slika ženskog tijela 271 Socijalni utjecaj i slika muškog tijela 273

Kada će se ljudi konformirati normativnom socijalnom utjecaju? 275

Kada se grupa sastoji od tri ili više osoba 275 Kada je grupa važna 276

Kada u grupi nemamo saveznike 276

Pokušajte! Moda: Normativni socijalni utjecaj na djelu 277

Kada je kultura grupe kolektivistička 278

Kada je samopoštovanje nisko 279 Spolne razlike u konformiranju 279

Odupiranje normativnom socijalnom utjecaju 280

Utjecaj manjine: Kada nekolicina utječe na mnoštvo 280

Korištenje socijalnog utjecaja za poticanje poželjnog ponašanja 281

Uloga propisujućih i običajnih normi 282

Popuštanje: Zahtjevi za promjenom ponašanja 284

Spontani konformizam: Djelovanje automatskim pilotom 284

Tehnika vratima u lice 285

Tehnika noga u vratima 287

Pokoravanje autoritetu 288

Uloga normativnog socijalnog utjecaja 291

Uloga informacijskog socijalnog utjecaja 292

Drugi razlozi zbog kojih se pokoravamo 293

Konformiranje pogrešnoj normi 293 Samoopravdavanje 294 Ne radi se o agresiji 294

Poglavlje 9 GRUPNI PROCESI: Utjecaj u socijalnim grupama 298

Definicije: Što je grupa? 301

Zašto se ljudi priključuju grupama? 301

Struktura grupa 302 Socijalne norme 302 Socijalne uloge 302 Spolne uloge 303

Pokušajte! Odstupanje od uloge 304

Grupna kohezija 305

Kako grupe utječu na ponašanje pojedinaca 305

Socijalna facilitacija: Kad prisustvo drugih na nas djeluje poticajno 305

Jednostavni nasuprot teškim zadacima 306 Pobuđenost i dominantni odgovor 307

Zašto prisustvo drugih izaziva pobuđenost 307

Socijalno zabušavanje: Kad prisustvo drugih na nas djeluje opuštajuće 308

Spolne i kulturalne razlike u socijalnom zabušavanju: Tko najviše zabušava? 310

Deindividuacija: Gubljenje u mnoštvu 311

Deindividuacija kod ljudi smanjuje osjećaj odgovornosti 312

Deindividuacija pojačava pridržavanje grupnih normi 313

Grupne odluke: Jesu li dvije glave (ili više njih) pametnije od jedne? 314

Gubitak u procesu: Kad grupne interakcije sprečavaju uspješno rješavanje problema 315

Neuspjeh u razmjeni specifičnih podataka 315 Grupna zasljepljenost: Mnogo glava, jedan um 317

Grupna polarizacija: Pomak prema krajnostima 319

Pokušajte!

Upitnik dilema pri izboru 320

Teorija kulturalnih vrijednosti 321

Vodstvo u grupama 321

Vodstvo i ličnost 322

Vodstvo: Prava osoba u pravoj situaciji 322

Spol i vođenje 324

Sukob i suradnja 325

Socijalne dileme 326

Pokušajte!

Dilema zatvorenika 327

Povećanje suradnje u dilemi zatvorenika 328 Druge vrste socijalnih dilema 328

Primjena prijetnji u razrješavanju sukoba 329

Učinci komunikacije 331

Pregovaranje i cjenkanje 331

Poglavlje 10**MEĐUSOBNA PRIVLAČNOST:
Od prvih dojmova do bliskih veza 336****Glavne odrednice privlačnosti 339**

Osoba iz susjedstva: Učinak blizine 340

Pokušajte!

Ispitivanje učinka blizine u vašem životu 341

Sličnost 342

Uzajamno sviđanje 344

Učinci fizičke privlačnosti na sviđanje 345

Što je privlačno? 346 Kulturalni standardi ljepote 347

Snaga poznatosti 349 Pretpostavke o privlačnim ljudima 349

Sjećanja na početnu privlačnost 351

Teorijemeđusobne privlačnosti: Socijalna razmjena i jednakost 352

Teorija socijalne razmjene 352 Teorija jednakosti 354

Bliski odnosi 355

Definiranje ljubavi 355

Partnerska nasuprot strastvenoj ljubavi 355

Pokušajte!

Skala strastvene ljubavi 357

Trodiželna teorija ljubavi 358 Stilovi ljubavi 358

Uloga kulture u definiranju ljubavi 359

Ljubav u individualističkim i kolektivističkim društvima 360

Objašnjenja ljubavi i privlačnosti 362

Socijalna razmjena u dugotrajnim odnosima 362

Ravnopravnost u dugotrajnim odnosima 364

Evolucijska objašnjenja ljubavi 366

Stilovi privrženosti i intimne veze 368

Atribucije i stil privrženosti 370

Odnosi kao među(o)sobni proces 371

Prekidanje intimnih veza 373

Proces prekida 373 Iskustvo prekida 376

Pokušajte! Istraživanje prekida veza 377

Poglavlje 11 PROSOCIJALNO PONAŠANJE: Zašto ljudi pomažu? 380

Temeljni motivi prosocijalnog ponašanja: Zašto ljudi pomažu? 382

Evolucijska psihologija: Instinkti i geni 383

Selekcija srodnika 383

Pokušajte! Norma uzajamnosti 384

Norma uzajamnosti 385 Učenje socijalnih normi 385

Socijalna razmjena: Gubici i dobici zbog pomaganja 386

Empatija i altruizam: Čisti motiv za pomaganjem 387

Osobne odrednice prosocijalnog ponašanja: Zašto neki ljudi pomažu češće od drugih? 391

Individualne razlike: Altruistična ličnost 391

Spolne razlike u prosocijalnom ponašanju 393

Kulturalne razlike u prosocijalnom ponašanju 394

Učinak raspoloženja na prosocijalno ponašanje 395

Učinak pozitivnog raspoloženja: Osjećaš se dobro, činiš dobro 396

Pokušajte! Raspoloženje i sklonost pomaganju 396

Oslobađanje od negativnog raspoloženja: Osjećaš se loše, činiš dobro 397

Situacijske odrednice prosocijalnog ponašanja: Kada će ljudi pomagati? 398

Okolina: Ruralna nasuprot urbanoj 398

Broj promatrača: Efekt broja promatrača 399

Primjećivanje događaja 401 Tumačenje događaja kao nesretnog slučaja 403

Preuzimanje odgovornosti 404 Znanje o tome kako pružiti pomoć 405

Odluka o pružanju pomoći 405

Priroda odnosa: Odnosi zajedništva nasuprot odnosima razmjene 406

Kako u većoj mjeri potaknuti pomaganje? 409

Povećanje vjerojatnosti da će promatrači intervenirati 409

Poticanje volontiranja 410

Pokušajte! Tehnika izgubljenog pisma 411

Poglavlje 12 **AGRESIJA: Zašto nanosimo bol drugima** 414

Što je agresija? 417

Je li agresija urođena ili naučena? 417

Pokušajte!

Situacijska agresija 418

Je li agresija instinktivna? Situacijska? Stvar odabira? 418

Agresivnost u različitim kulturama 419

Agresija među Irokezima 420 Agresija i kultura časti 420

Neuralni i kemijski utjecaji na agresiju 421

Serotonin i testosteron 421

Alkohol i agresija 423

Situacijski uzroci agresije 423

Bol i nelagoda kao uzroci agresije 424

Socijalne situacije koje dovode do agresije 425

Frustracija 425

Pokušajte!

Vrućina, vlaga i agresija 425

Izravna provokacija i uzvraćanje 427

Agresivni predmeti kao znakovi 428

Prisutnost oružja 428

Pokušajte!

Uvrede i agresija 429

Oponašanje agresivnog ponašanja drugih ljudi 430

Izloženost nasilju u medijima 431

Utjecaj na djecu 431 Što je s odraslima? 433 Otupljujući utjecaj nasilja na TV-u 434

Kako nasilje u medijima utječe na naš pogled na svijet? 435

Zašto nasilje u medijima utječe na agresiju gledatelja? 435

Nasilna pornografija i nasilje nad ženama 435

Kako smanjiti agresiju 438

Smanjuje li kažnjavanje agresivno ponašanje? 438

Primjena kazne za nasilne odrasle 439

Katarza i agresija 441

Utjecaj agresivnih postupaka na kasniju agresiju 441

Okrivljavanje žrtve naše agresije 443

Što trebamo učiniti sa svojom ljutnjom? 445

Iskazivanje ljutnje i svijest o svojim osjećajima 445

Oslobađanje ljutnje kroz ispriku 446

Modeliranje neagresivnog ponašanja 447

Trening komunikacije i vještina rješavanja problema 448 Izazivanje empatije 448

Podučavanje empatije u školama 449

Je li masakr u školi Columbine mogao biti spriječen? 450

Poglavlje 13 **PREDRASUDE: Kako nastaju i kako ih smanjiti 454**

Predrasude: Sveprisutna društvena pojava 457

Predrasude i samopoštovanje 458

Izješće o napretku 459

Predrasude, stereotipi i diskriminacija 460

Predrasude: Emocionalna sastavnica 460

Stereotipi: Kognitivna sastavnica 461

Pokušajte!

Stereotipi i agresija 462

Sport, rasa i atribucije 462 Stereotipi, atribucije i spol 463

Diskriminacija: Ponašajna sastavnica 465

Što uzrokuje predrasude? 466

Način na koji mislimo: Socijalna spoznaja 467

Socijalna kategorizacija: Mi nasuprot njih 467 Pristranost prema vlastitoj grupi 468

Homogenost vanjske grupe 469 Propusti u logici 470 Aktivacija stereotipa 472

Zašto neželjeni stereotipi opstaju 473 Automatska i kontrolirana obrada stereotipa 474

Iluzorna korelacija 477 Revidiranje stereotipnih vjerovanja 479

Način na koji pripisujemo značenje: Pristranosti u atribuciji 480

Dispozicijska nasuprot situacijskim objašnjenjima 480

Revidirana zvonasta krivulja 481 Očekivanja i iskrivljenja 483

Optuživanje žrtve 483 Samoispunjavajuće proročanstvo 484

Način na koji raspodjeljujemo resurse: Teorija realnog sukoba 486

Ekonomsko i političko natjecanje 486 Uloga žrtvenog janjeta 488

Način na koji se konformiramo: Normativna pravila 490

Kad su predrasude institucionalizirane 490 «Moderne» predrasude 492

Prikrivene i otvorene predrasude u Zapadnoj Europi 493

Kako se predrasude mogu smanjiti? 494

Hipoteza kontakta 494

Kada kontakt rezultira smanjenjem predrasuda: Šest uvjeta 495

Suradnja i međusobna ovisnost: Razred-slagalica 497

Zašto razred-slagalica djeluje? 500

Pokušajte!

Grupa za učenje poput razreda-slagalice 501

Postupno omasovljenje suradničkog učenja 501

Socijalna psihologija na djelu 1 **SOCIJALNA PSIHOLOGIJA I ZDRAVLJE 504**

Stres i ljudsko zdravlje 507

Učinci negativnih životnih događaja 508

- Percipirani stres i zdravlje 510
- Osjećaj upravljanja svojim životom: Važnost percipirane kontrole 512
- Povećavanje percipirane kontrole u domovima za starije osobe 512
 - Kada oduzmemo kontrolu 514
- Znanje da to možete učiniti: Samopouzdanje 515
- Objašnjavanje negativnih događaja: Naučena bespomoćnost 517
- Suočavanje sa stresom 522**
- Spolne razlike u suočavanju sa stresom 522
 - Socijalna podrška: Primanje pomoći drugih ljudi 524
- Pokušajte!** Socijalna podrška 525
- Ličnost i stilovi suočavanja 526
- Pokušajte!** Test životne orijentacije 526
- Otvaranje: Povjeravanje drugima 528
- Prevenција: Usvajanje zdravih navika 530**
- Oblikovanje poruke: Naglašavanje dobitaka naspram gubicima 530
 - Mijenjanje ponašanja važnih za zdravlje primjenom teorije nesklada 532
- Pokušajte!** Mijenjanje vlastitih zdravstvenih navika 533

Socijalna psihologija na djelu 2 **SOCIJALNA PSIHLOGIJA I OKOLIŠ 536**

Okoliš kao izvor stresa 538

- Buka kao izvor stresa 539
 - Buka i percipirana kontrola 539
 - Buka i urbani život 541
- Gužva kao izvor stresa 542
 - Gužva i percipirana kontrola 543
 - Gužva i atribucije 544
 - Gužva i preopterećenost osjetila 544

Primjena socijalne psihologije u mijenjanju ponašanja koja štete okolišu 545

- Pokušajte!** Kada se ljudi osjećaju skućeno? 546
- Razrješavanje socijalnih dilema 546
 - Štednja vode 549
 - Štednja energije 550
 - Kako gubitak energije učiniti vidljivim 550
 - Pretvaranje štednje u natjecanje 551
 - Redukcija otpada 552
- Pokušajte!** Primjena propisujućih normi kako bi se smanjilo bacanje otpadaka 553
- Poticanje ljudi na recikliranje 554
- Pokušajte!** Mijenjanje ponašanja koja štete okolišu 556

Socijalna psihologija na djelu 3 **SOCIJALNA PSIHOLOGIJA I PRAVO 558**

Svjedočenje očevidaca 561

Zašto očevici često griješe? 562

Zapažanje 563 Pohranjivanje 565 Dosjećanje 568

Procjena vjerodostojnosti svjedočenja 570

Je li sigurnost jamstvo točnosti? 570

Pokušajte! Vjerodostojnost svjedočenja očevidaca 571

Pokazatelji vjerodostojnog svjedočenja 571

Problem s verbaliziranjem 572

Procjenjivanje lažu li svjedoci 572

Pokušajte! Detektor laži 575

Može li se vjerodostojnost svjedočenja povećati? 576

Rasprava o naknadnom dosjećanju 577

Porote: Grupni procesi na djelu 578

Učinci publiciteta prije suđenja 579

Kako porotnici obrađuju informacije tijekom suđenja 581

Rasprave u prostoriji za porotnike 582

Veličina porote: Je li dvanaest glava pametnije od šest? 583

Zašto ljudi poštuju zakone? 584

Smanjuju li stroge kazne kriminal? 584

Pokušajte! Znete li kazne za savezne zločine u SAD-u? 585

Pravednost postupka: Ljudski osjećaj pravednosti 587

Pojmovnik 590

Literatura 599

Zahvale 661

Kazalo imena 665

Kazalo pojmova 681